

Toelichting voorschot in 2017 op de gebundelde uitkering Participatiewet

Inleiding

Gemeenten ontvangen voor de bekostiging van bijstandsuitkeringen en de verstrekking van loonkostensubsidies jaarlijks een budget op grond van artikel 69 van de Participatiewet (hierna: gebundelde uitkering). Het landelijk beschikbare budget, het macrobudget, is toereikend voor de geraamde kosten van alle gemeenten samen. Bij de raming van het macrobudget wordt rekening gehouden met de realisaties van gemeenten in het jaar voorafgaand aan het uitvoeringsjaar, een inschatting van de effecten van de conjunctuur (hiervoor wordt de rekenregel van het Centraal Planbureau gebruikt), een inschatting van de effecten van Rijksbeleid en de loon- en prijsontwikkelingen. Vergunninghouders die in 2016 en 2017 instromen bij gemeenten en een beroep op bijstand doen lopen via de realisaties mee in de raming van het macrobudget voor respectievelijk 2017 en 2018 en verder, maar zijn geen onderdeel in de bepaling van het macrobudget voor respectievelijk 2016 en 2017. Gemeenten zouden in de uitzonderlijke situatie van veel hogere instroom van vergunninghouders ten opzichte van het voorgaande jaar, de bijstandskosten voor deze nieuwkomers moeten financieren. Om dit te voorkomen is in het Bestuursakkoord en Uitwerkingsakkoord Verhoogde Asielinstroom afgesproken dat het Rijk in 2016 en 2017 naast de reguliere wijze van vaststellen van het macrobudget de additionele kosten voor gemeenten aan bijstand die in 2016 en 2017 ontstaan als gevolg van de verhoogde asielinstroom voorfinanciert.

Dit betekent dat gemeenten die dit jaar daarvoor tijdig een verzoek indienen, net als vorig jaar, een voorschot op de gebundelde uitkering uitbetaald zullen krijgen. Dit voorschot wordt nadien verrekend bij de uitbetaling van de gebundelde uitkering.

Bepaling van het voorschot in 2017

In 2017 is er € 90 miljoen beschikbaar als voorschot voor alle gemeenten. Dit is naar verwachting voldoende om de additionele bijstandskosten van in 2017 gehuisveste statushouders te financieren. De verdeling gebeurt op basis van het aantal gehuisveste vergunninghouders in de periode januari tot en met november 2017. Daarbij wordt ook rekening gehouden met het aantal maanden dat een vergunninghouder in een gemeente is gehuisvest. Het is niet van belang dat een vergunninghouder ook daadwerkelijk een beroep op bijstand doet. Ook wordt geen rekening gehouden met andere zaken die van invloed kunnen zijn op de hoogte en de duur van de bijstandsuitkering, zoals de huishoudensamenstelling en de leeftijd. Voor de verdeling is bepalend de opgave van het Centraal Orgaan opvang Asielzoekers (COA) van het aantal gerealiseerde huisvestingen, die op 1 december 2017 door het COA wordt geleverd.

De verdeelsystematiek werkt als volgt. Voor elke gemeente wordt een grondslag berekend op basis van het aantal gehuisveste vergunninghouders in de gemeente in de periode januari tot en met november 2017, rekening houdend met het aantal maanden dat deze vergunninghouders zijn gehuisvest. Daarbij geldt dat een vergunninghouder die in de loop van een maand wordt gehuisvest meetelt als ware de vergunninghouder een volledige maand gehuisvest. De som van de gemeentelijke grondslagen (de landelijke grondslag) is het totaal van alle gehuisveste vergunninghouders in de periode januari tot en met november 2017 waarbij eveneens rekening wordt gehouden met het aantal maanden dat deze vergunninghouders zijn gehuisvest. De verhouding van de gemeentelijke grondslag ten opzichte van de landelijke grondslag is gelijk aan het aandeel dat

een gemeente als voorschot kan krijgen in het landelijk beschikbare voorschot. In 2017 bedraagt het landelijk beschikbare voorschot € 90 miljoen.

Voorbeeld:

Gemeente A huisvest 100 vergunninghouders in januari 2017 en 200 vergunninghouders in juli 2017. De grondslag van de gemeente voor 2017 is 2.400 (100 x 12 maanden + 200 * 6 maanden). De landelijke grondslag, de som van gemeentelijke grondslagen voor 2017 is 24.000 (fictief). Gemeente A ontvangt dan $2.400 / 24.000 = 10\%$ van het beschikbare voorschot in 2017, dat is € 9 miljoen.

Het voorschot wordt alleen op aanvraag toegekend. Dat betekent dus dat gemeenten kunnen afzien van het gebruik van het voorschot. Echter, in de berekening van de landelijke grondslag wordt wel rekening gehouden met de realisatiecijfers van deze gemeente. Hiermee wordt voorkomen dat als slechts één gemeente een aanvraag indient, deze gemeente het volledige beschikbare budget als voorschot ontvangt. Kortom, de hoogte van het gemeentelijke voorschot is dus niet afhankelijk van het aantal aanvragen. In lijn met het vorige voorbeeld: als alleen gemeente A een aanvraag indient en alle overige gemeenten niet, dan blijft het voorschot voor gemeente A € 9 miljoen. Een gemeente kan niet gedeeltelijk afzien van het voorschot noch een deel van het voorschot aanvragen.

Verrekening

Het voorschot in 2017 wordt in periode 2019 tot en met 2026 in gelijke delen verrekend worden met de uitbetaling van de gebundelde uitkering. Uiterlijk drie maanden voorafgaand aan het uitvoeringsjaar ontvangt de gemeente een beschikking met het voorlopige budget Pw. In deze beschikking zal melding worden gemaakt van de verrekening. Dit betekent ook dat de verrekening voor een bepaald jaar niet in één keer gebeurt, maar, omdat de gebundelde uitkering in maandelijkse termijnen wordt uitbetaald, in maandelijkse (overigens niet altijd gelijke) termijnen plaatsvindt.

Voorbeeld:

Het voorschot voor gemeente B in 2017 € 4,0 miljoen. In de periode 2019 tot en met 2026 vindt de verrekening van dit voorschot plaats. Voor elk jaar zal er een achtste van € 4,0 miljoen worden verrekend, ofwel € 0,5 miljoen.

Relatie tot het vangnet

Gemeenten die tekort komen op de gebundelde uitkering kunnen onder voorwaarden een beroep doen op de vangnetuitkering. Een van de voorwaarden is dat het tekort meer bedraagt dan de geldende eigenrisicodrempel, zijnde een percentage van de gebundelde uitkering. Het uitbetaalde voorschot in 2017 noch de verrekening daarvan in de periode 2019 tot en met 2026 maakt deel uit van de gebundelde uitkering. Dat betekent dat het wel of niet aanvragen van een voorschot in 2017 geen invloed heeft op het recht op of de berekening van de vangnetuitkering 2017. Evenmin heeft de verrekening in de periode 2019 tot en met 2026 invloed op het recht op of de berekening van de vangnetuitkering voor die jaren.

Proces voor aanvraag voor voorschot in 2017

Op www.rijksoverheid.nl kunt u het formulier vinden waarmee u een voorschot voor 2017 kunt aanvragen. Dit formulier dient u aan te vullen met de naam van uw gemeente, gegevens van de contactpersoon van uw gemeente en vervolgens te doen ondertekenen door of namens het college van B&W van uw gemeente. Dit

formulier dient u uiterlijk 24 november 2017 op te sturen naar het mailadres verdeelmodelbijstand@minszw.nl. Met dit formulier geeft u aan gebruik te willen maken van het voorschot in 2017 en stemt u in met verrekening van het voorschot in de jaren 2019 tot en met 2026. Gemeenten die geen formulieren indienen of dat pas na 24 november doen ontvangen geen voorschot in 2017.

Gemeenten die een voorschot hebben aangevraagd ontvangen in december een beschikking met daarin het bedrag dat zij als voorschot tegemoet kan worden gezien. In de beschikking wordt eveneens gemeld hoe het voorschot zal worden verrekend. Het voorschot zal medio december worden uitbetaald.

Voor het aanvragen van een voorschot in 2017 is niet van belang of een gemeente ook een voorschot heeft aangevraagd in 2016.